

סיפוח עגבניות עמידות לריקבון הכתר - כיכר סדום 1990/91

פרידה גפן, נחום קידר, יעקב קטן - הפקולטה לחקלאות.

תקציר

מחלת ריקבון הכתר נגרמת ע"י פטרית קרקע *Fusarium Oxysporum f.sp. radicis*. הפטריה גורמת לריקבון צואר השורש ולתמותת צמח העגבניה בהיותו בוגר ובהנבה מלאה. היא מתפתחת בקרקע, נבגים נוצרים על פני צואר השורש בכמויות גדולות ומופצות עם הרוח. המחלה מתפתחת בטמפרטורה נמוכה יחסית - 20°C ותוקפת צמחי עגבניות בחורף. המחלה הופיעה בכיכר סדום, בערבה ובאזור הבשור. לאחרונה מצאו אותה גם באזור המרכז במושב חצב.

מטרת הסיפוח

פיתוח זני עגבניות עמידות לריקבון הכתר המתאימים לגידול שרוע ובהדליה נמוכה בכיכר סדום. על הזנים להיות בעלי אופי צימוח נאות, פרי רגולרי, מוצק וצבע יפה. עמידויות נוספות חשובות הן TMV ומחלות קרקע - דוררת ומגלח.

שיטות וחומרים

באוקטובר 1990 נשתלו בעין תמר בשדה נגוע בריקבון הכתר 56 מכלואים נסיוניים, 14 אוכלוסיות מתפצלות עם שונות חדשה ו- 14 קוי הורים לקידום דור וסלקציה נוספת. כן נכללו זני בקורת עמידים ורגישים לריקבון הכתר.

שעור הנגיעות במחלה בשטח היה גבוה, דבר שאיפשר לנו לאמת את אמינותם של בדיקות העמידות במעבדה בהשוואה לעמידות קוי ההורים בשדה.

בבדיקת המכלואים מצאנו 12 מכלואים בעלי מופע והשתרעות טובים ועמידים לרקבון הכתר, דורות, מגלת וTMV. מכלואים אלה ייוצרו שוב עם הורים מיוצבים מדור יותר מתקדם ויבחנו שוב בחורף 1991 בעין תמר. מהאוכלוסיות המתפצלות נלקחו 19 סלקציות, העמידות מביניהם לריקבון הכתר יגודלו בעין תמר ויעברו סלקציה. אוכלוסיית F3 יגודלו לSSD בקיץ בחות הפקולטה על מנת לקדםם בדור ליצוב לפני השתילה בעין תמר בסתיו 1991. כמו כן הם ישובצו בתכנית הכלאות כדי ללמוד על כושר הצרוף שלהם. הורים בדורות F5-F9 ייוצבו לעמידויות למחלות השונות בהתאם לצורך וגם ישתתפו בתכנית ההכלאות שתבוצע בפקולטה בקיץ 1991. הורי הזן CR-304 עברו סלקציה נוספת לשיפור המוצקות. הזן ייוצר שוב עם ההורים המשופרים ויבחנו.